

Brusel 6. března 2026
(OR. en)

7112/26

JEUN 38
SOC 140
POLGEN 58
EDUC 76
EMPL 57
GENDER 20
AG 43
ENV 205
ECOFIN 300
COMPET 291
FREMP 92

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	5. března 2026
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2026) 110 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Strategie pro mezigenerační spravedlnost

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2026) 110 final.

Příloha: COM(2026) 110 final

V Bruselu dne 5.3.2026
COM(2026) 110 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Strategie pro mezigenerační spravedlnost

{SWD(2026) 80 final}

1. Úvod

Strategie pro mezigenerační spravedlnost vyjadřuje snahu Evropské komise zajistit, aby rozhodnutí učiněná dnes kladně přispívala také k příležitostem, které přinese budoucnost, a aby výhody i odpovědnost byly spravedlivě rozděleny mezi všechny věkové skupiny. Jejím cílem je podporovat politické přístupy, které spojují hospodářskou prosperitu a dobré životní podmínky, odpovědnost za životní prostředí, sociální a územní soudržnost, fiskální udržitelnost a demokratickou účast. Dále si klade za cíl posílit hlasy mladých lidí jako budoucnosti EU a zajistit mezigenerační solidaritu.

EU dosáhla jedné z nejpokročilejších úrovní rovnosti příležitostí na světě, která je podporována konkurenceschopným tržním hospodářstvím, silnými sociálními modely a kvalitními a inkluzivními veřejnými službami. Ve světě, který se vyznačuje rostoucí nestabilitou a zrychlujícími se globálními změnami, kde dlouhodobé demografické, technologické, ekonomické, sociální, klimatické a environmentální trendy mění způsob vytváření a sdílení příležitostí, je nezbytné znovu věnovat pozornost mezigenerační spravedlnosti. To pomůže zajistit, aby se příležitosti pro mladé lidi, kteří tvoří základ budoucí Evropy, nadále rozšiřovaly a aby EU mohla svým občanům zajistit udržitelné dobré životní podmínky podporující začlenění.

Strategie je projektem důvěry a spolupráce, který vznikl v procesu společného navrhování¹, jehož součástí byla i specializovaná evropská panelová diskuse občanů o mezigenerační spravedlnosti². Odráží myšlenky a doporučení občanů, zúčastněných stran a komunit z celé Evropy. Lidé všech věkových kategorií, různého původu a z různých regionů spolupracovali na zjištění, jak EU vybavit na to, aby lépe zvládala rostoucí a vzájemně propojené výzvy v zájmu lepší budoucnosti.

Na summitu OSN o budoucnosti konaném v roce 2024 EU a její členské státy schválily Pakt pro budoucnost a Pakt o budoucích generacích³. Více než třetina členských států EU zmiňuje budoucí generace ve svých ústavách nebo zavedla zvláštní institucionální rámce, které zdůrazňují význam zajištění příležitostí pro budoucí generace. To úzce souvisí s prováděním Agendy 2030 a cílů udržitelného rozvoje, které představují celosvětově sdílený plán pro mír a prosperitu lidí i planety, a to v současné době i v budoucnu.

Touto strategií Komise přispívá k pevnému závazku EU navázat na tento celosvětový impuls, přičemž vychází z toho, že ochrana míru, lidských práv a planety při současném zlepšování životních podmínek budoucích generací, jakož i podpora solidarity mezi současnými generacemi jsou součástí evropské identity, hodnot a dlouhodobých strategických zájmů⁴.

Strategie je založena na dlouhodobé odpovědnosti, mezigenerační solidaritě a územní spravedlnosti a snaží se rovněž přispět k obnovení důvěry ve veřejné instituce, k utváření udržitelné a spravedlivé budoucnosti a k zajištění toho, aby dnešní pokrok posílil základy pro budoucnost.

¹ Podpůrné materiály pro návrh strategie.

² Evropská panelová diskuse občanů o mezigenerační spravedlnosti.

³ Pakt o budoucích generacích – OSN.

⁴ Smlouva o Evropské unii v čl. 3 odst. 3 stanoví, že Unie podporuje mezigenerační solidaritu, a Listina základních práv zdůrazňuje, že uplatňování základních práv zahrnuje odpovědnost ve vztahu k budoucím generacím. Na zaměření Unie na mezigenerační soudržnost poukazují mimo jiné klíčové iniciativy, jako je Evropský rok aktivního stárnutí 2012 a Evropský rok mládeže 2022. Ve sdělení o demografických změnách z roku 2023 je mezigenerační spravedlnost ústředním bodem politiky a ve zprávě o strategickém výhledu z roku 2025 je uvedena jako jedna z osmi klíčových priorit.

2. Měnící se horizont příležitostí

Megatrendy ovlivňující mezigenerační rovnováhu:

Mladí Evropané dospívají v době rychlé transformace a současně čelí zásadním výzvám. Demografické změny a migrace, souběžná ekologická a digitální transformace a měnící se geopolitické prostředí nově definují způsob vytváření a sdílení příležitostí mezi generacemi, a to v oblastech vzdělávání, zaměstnání a bydlení⁵. Tyto změny se dotýkají lidí ve všech fázích života a vytvářejí společný horizont odpovědnosti, který nabízí významnou příležitost k obnově sociálního, hospodářského a demokratického modelu EU způsobem, který bude prospěšný pro současné i budoucí generace⁶.

Z mezigeneračního hlediska není hlavní otázkou samotná změna, ale to, zda rozhodnutí, která dnes činíme, zlepšují šance lidí na dobrý život a zvyšují, příležitosti pro budoucí generace, nebo je omezují. Delší život, technologický pokrok a přechod na klimaticky neutrální a udržitelné využívání zdrojů mohou posílit prosperitu a dobré životní podmínky v průběhu celého života. K dosažení tohoto cíle bude zapotřebí dlouhodobá vize zakotvená v právních předpisech, investice v počátečních fázích, podpora aktivní účasti po celý pracovní život a trvalá spravedlnost mezi generacemi.

Demografická transformace mění společnost a má dopad na přístup mladších generací k bydlení, práci a příjmům, jakož i na dlouhodobou a zdravotní péči. Aktivní stárnutí, mezigenerační předávání znalostí a širší ekonomické a sociální zapojení může zároveň podpořit delší a zdravější život. Díky investicím do celoživotního vzdělávání, flexibilní práce a komunit přátelských ke stáří se demografické změny mohou stát příležitostí pro všechny generace.

Dalším jasným příkladem jsou **klima a příroda**. Rozhodné kroky v oblasti ochrany klimatu a životního prostředí zamezí mnohem větším nákladům pro mladší a budoucí generace a jsou investicí do zdraví, bezpečnosti a životních podmínek mladších a budoucích generací a zároveň přinášejí hmatatelné výhody lidem všech věkových kategorií již dnes prostřednictvím čistšího životního prostředí, lepšího veřejného zdraví, energetické bezpečnosti a zabezpečení dodávek vody a odolnějších komunit. Naproti tomu absence opatření by významně ovlivnila prosperitu budoucích generací. Inkluzivně řízená ekologická transformace přispívá ke kvalitním pracovním místům, lepším životním podmínkám, cenové dostupnosti a posiluje odolnost a energetickou bezpečnost EU.

Digitalizace, umělá inteligence a kosmické technologie mění vzdělání, práci, životní styl a demokratickou účast v průběhu celého života. Tyto transformace sice vyžadují přizpůsobení, zároveň však rozšiřují možnosti. Celoživotní učení, prohlubování dovedností a rekvalifikace a inovace zaměřené na člověka mohou zajistit, že technologický pokrok bude přínosem pro všechny generace a umožní mladým lidem uspět na měnícím se trhu práce a podpoří účast a samostatnost po celý déletrvající život. **Měnící se povaha práce** přetváří zaměstnání, kariérní modely a organizační struktury, což může potenciálně prohlubovat nerovnosti, pokud nebude správně řízena, a mladí lidé se budou muset vypořádat s méně přímočarými a více nejistými profesními dráhami.

V rámci těchto změn budou mít dnešní rozhodnutí v oblasti investic, veřejných financí, daňových systémů, důchodových systémů a regulace, která ovlivňují bydlení, vzdělávání,

⁵ Evropská komise určila a monitoruje čtrnáct megatrendů, které jsou klíčové pro budoucnost EU, a to prostřednictvím svého [Centra pro megatrendy](#).

⁶ [Výhledová studie ESPAS 2025 o mezigenerační spravedlnosti](#) nabízí jasný přehled výzev a příležitostí megatrendů týkajících se mezigenerační spravedlnosti.

zdraví, péči o děti a dlouhodobou péči, práci a rozdělení bohatství, vliv na to, zda zdědí budoucí generace rostoucí omezení, nebo větší schopnost jednat⁷.

Mezigenerační přístup proto vyžaduje odhodlání založené na sdílené odpovědnosti a solidaritě, aby všechny generace, především mladí lidé, nebyly na budoucnost pouze připraveny, ale aby ji mohly utvářet, a to na základě zkušeností, přispění a solidarity všech generací.

Příležitosti a rizika se mění s tím, jak lidé procházejí různými fázemi života, a v důsledku toho vznikají mezi generacemi významné rozdíly v přístupu ke vzdělání, bezpečnému prostředí, stabilní práci, bydlení, péči, bohatství a dlouhodobému zabezpečení. To vyžaduje sjednocující přístup, který spojí generace při řešení společných cílů pro budoucnost.

Děti a mladí lidé mají dnes stále více příležitostí ke vzdělávání, cestování, dobrovolnické činnosti a k vyjádření svého názoru⁸. Jedná se o dosud nejvzdělanější a digitálně nejschopnější generaci, což ji staví do čela technologických inovací⁹, přičemž průměrná délka života se v roce 2024 odhaduje na 81,7 roku. Mladí lidé jsou však dnes také více vystaveni narušením trhu práce a novým formám nejistoty, které souvisejí s rychlými technologickými změnami a rozvojem nestandardních forem práce. Navzdory celkově vysoké úrovni vzdělání se mnozí z nich vzdělávají způsoby, které ne vždy odpovídají vyvíjejícím se kvalifikačním potřebám a novým odvětvím. Mnozí jsou vystaveni prudkému poklesu úrovně základních dovedností. To může zkomplikovat přechod od vzdělání ke stabilnímu zaměstnání, což přispívá k roztržitosti profesních drah na jejich počátku a zvyšuje riziko nestability zaměstnání. Tyto ekonomické tlaky se prolínají s širšími sociálními a psychologickými problémy, které zahrnují zvýšenou míru stresu, úzkosti a osamělosti mezi mladými lidmi, což odráží nejistotu, finanční napětí a zesílení sociálního srovnávání v digitálním prostředí. Problémem je také dostupnost bydlení, která mladým lidem ztěžuje získání vlastního bydlení a odchod z domu rodičů, což oddaluje jejich přechod k samostatnosti.

Také starší lidé čelí změně horizontu příležitostí, které se utvářejí díky delšímu a zdravějšímu životu, ale také větší potřebě dlouhodobé péče a riziku chudoby v pozdějším věku. Jejich schopnost zůstat aktivní a jejich zajištění a zapojení se výrazně liší. Zejména u žen se nerovnosti nahromaděné v průběhu života promítají do vyššího rizika chudoby a finanční nejistoty. Mnoho starších lidí si přeje i nadále přispívat společnosti a účastnit se trhu práce, ale brání jim v tom rychlá digitalizace¹⁰, která hrozí vyloučením osob s nižšími digitálními dovednostmi¹¹. Velmi rozšířená je diskriminace na základě věku: 52 % občanů EU považuje věk za největší nevýhodu pro uchazeče o zaměstnání, přičemž starší pracovníci jsou často vnímáni jako méně přizpůsobiví a méně digitálně zdatní¹². Nedostatek základních služeb a infrastruktury, včetně širokopásmového připojení, má dopad zejména na některá venkovská území s vyšším průměrným věkem.

Ekonomické zabezpečení v pozdějším věku závisí také na přiměřenosti a udržitelnosti důchodových systémů, které hrají ústřední roli při utváření mezigenerační spravedlnosti tím, že vyvažují zabezpečení příjmů starších lidí s dlouhodobou odolností veřejných financí.

⁷ Zpráva o [strategickém výhledu z roku 2025](#) uvádí osm klíčových oblastí, v nichž může EU jednat, aby proměnila specifické evropské výzvy v příležitosti.

⁸ [Zpráva o provádění strategie EU pro mládež \(2022–2024\)](#) – Úřad pro publikace EU.

⁹ Podle [Eurostatu](#) mělo v roce 2025 alespoň základní digitální dovednosti alespoň 75 % mladých lidí ve věku 16 až 29 let.

¹⁰ [Dovednosti pro digitální věk – vysvětlení statistik – Eurostat](#).

¹¹ [Digitální dovednosti v roce 2023: vliv vzdělávání a věku](#).

¹² [Diskriminace v Evropské unii – prosinec 2023 – průzkum Eurobarometr](#).

Územní rozdíly ve zdravotní péči, dlouhodobé péči, přístupu k zařízením pro pravidelné fyzické aktivity a mobilitu mají další dopad na nezávislost, pocit osamělosti, zdravotní stav a kvalitu života ve stáří¹³. V budoucnu budou starší lidé žít déle a budou potřebovat služby v domácím prostředí a úpravy, které jim umožní žít v jejich domovech. Fyzická aktivita bez ohledu na věk přispívá ke zlepšení celkové kvality života a kognitivních funkcí.

Pohlaví zůstává hlavním faktorem nerovnosti příležitostí a diskriminace. V roce 2023 ženy v EU vydělávaly v průměru o 12 % méně na hodinu než muži a v roce 2024 byla jejich míra zaměstnanosti 70,8 % oproti 80,8 % u mužů¹⁴. Na ženách také leží hlavní břemeno pečovatelských povinností. Mnohé z nich čelí diskriminaci a sexuálnímu obtěžování, přičemž přibližně každá třetí zažila fyzické nebo sexuální násilí, a to i v práci. Postupem času se tyto nerovnosti v zaměstnání, odměňování a pečovatelských povinnostech kumulují a prohlubují rozdíly mezi muži a ženami v jistotě příjmu, důchodech a ekonomické nezávislosti v pozdějším věku.

Znevýhodněné skupiny se potýkají s dalšími obtížemi, které vyžadují meziodvětvový přístup. V průměru více než čtvrtinu nerovnosti v tržních příjmech v Evropě lze přičíst dědičným faktorům, jako je sociálně ekonomické postavení rodičů¹⁵ nebo zeměpisná poloha. Mladí lidé se zdravotním postižením mají často problémy při vstupu do dospělosti kvůli nízké průchodnosti mezi vzděláváním a zaměstnáním. Děti jsou i nadále ohroženy chudobou více než celková populace. Územní rozdíly, zejména ve venkovských a odlehlých oblastech, omezují přístup ke kvalitní odborné přípravě, bydlení, dopravě a spojení, což posiluje odliv mozků a zvyšuje míru osob, které nejsou zaměstnané ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy (NEET).

Strukturální překážky související se vzděláváním a odbornou přípravou, zaměstnaností, chudobou, vysokými náklady na bydlení a přístupem ke službám se kumulují a často se přenášejí z generace na generaci a pocitují je zejména lidé vystavení diskriminaci, včetně těch z přistěhovaleckého prostředí, Romů a osob LGBTIQ+.

Celoživotní perspektiva přesahuje rámec dnešních generací. Zkoumáním dlouhodobých demografických, technologických, environmentálních, klimatických a socioekonomických trendů můžeme předvídat příležitosti a rizika, kterým budou čelit **budoucí generace**. Přestože v současné době nemohou volit ani mluvit sami za sebe, dnešní rozhodnutí budou utvářet jejich horizont příležitostí. Mezigenerační spravedlnost proto vyžaduje řešení současných rozdílů a zároveň vytvoření budoucnosti, v níž se bude dařit i těm, kteří se ještě nenarodili.

3. Co se stane, pokud nebudeme jednat: náklady na nečinnost

Mezigenerační spravedlnost je pro EU strategickou volbou. Volební cykly mají často krátký časový rámec, což zvyšuje motivaci upřednostňovat krátkodobý výhled. Pokud politiky dostatečně nezohledňují své dopady napříč generacemi, dochází k postupné kumulaci ekonomických, environmentálních, sociálních a demokratických nákladů. Jen v případě

¹³ Statistiky zaměřené na zdravotní pojištění – starší generace potřebuje pomoc nebo podporu.

¹⁴ Rozdíly v odměňování žen a mužů v EU – Evropská komise; Rozdíly v zaměstnanosti žen a osob se zdravotním postižením – Eurostat.

¹⁵ OECD (2025), *To Have and Have Not - How to Bridge the Gap in Opportunities (Mít a nemít – jak překonat rozdíly v příležitostech)*, OECD Publishing, Paříž, <https://doi.org/10.1787/dec143ad>.

změny klimatu by si nečinnost vyžádala v EU do konce století pokles HDP v rozmezí od 7 % po dvouciferné procento¹⁶. Hospodářské ztráty související s klimatem se dále zrychlují¹⁷.

Tam, kde jsou příležitosti nerovnoměrně rozděleny mezi generace, území a sociální skupiny, hrozí, že se ekonomické zisky budou stále více koncentrovat. Může se zhoršit sociální mobilita, prohloubit nerovnost a může klesnout důvěra ve spravedlivost životních příležitostí. Méně než polovina Evropanů se domnívá, že mají v životě rovné příležitosti k tomu, aby se jim v životě dařilo, a pouze 38 % vnímá, že většiny výsledků v životě dosáhlo spravedlivě, což poukazuje na rostoucí pocit, že život není spravedlivý¹⁸. Toto vnímání podtrhuje význam řešení vznikajících rozdílů, které vedou k přenosu ekonomického znevýhodnění z jedné generace na druhou, ještě předtím, než se stanou strukturálními.

Nečinnost má rovněž vliv na odolnost demokracie. Pokud jsou politiky vnímány tak, že nedostatečně reagují na generační obměnu, může dojít k poklesu důvěry v instituce. Důvěra v EU je stále poměrně vysoká, je však skutečně zásadní na ní stavět, abychom posílili občanskou angažovanost a demokratickou odolnost. Sociální izolace může souviset s nižší občanskou angažovaností, nižší volební účastí a celkově nižším politickým zapojením¹⁹. Dezinformace mohou narušit důvěru v instituce a média, ohrozit volby a omezit schopnost občanů činit informovaná rozhodnutí²⁰. V důsledku toho bude společnost více vystavována otřesům, bude více závislá na reakcích a méně schopná s důvěrou investovat do budoucnosti.

Náklady plynoucí z nečinnosti v oblasti mezigenerační spravedlnosti proto nejsou jen ekonomické; jsou také demokratické, sociální a environmentální. Řešení dnešních problémů s bydlením, kvalifikací, přístupem na pracovní trh, veřejnými financemi, přírodními zdroji, klimatem, systémem péče a systémem sociálního zabezpečení a přístupem ke službám nabízí významnou příležitost posílit postavení mladších generací a zároveň potvrdit solidaritu a spravedlnost ve všech věkových kategoriích. Mezigenerační spravedlnost tedy není dodatečným cílem, ale podmínkou stability, legitimacy a udržitelného a čistého růstu pro nadcházející desetiletí.

4. Budování nových základů spravedlnosti: nová mezigenerační „smlouva“

Mezigenerační spravedlnost závisí na upevnění základů, na nichž stojí mezigenerační solidarita. Tato strategie představuje novou mezigenerační „smlouvu“, která vznikla v reakci na doporučení evropské panelové diskuse občanů a odráží potřebu rozšířit příležitosti v čase, řešit rozdíly mezi jednotlivými územími a zajistit, aby se rozhodnutí přijímala s dlouhodobou perspektivou. **Poskytuje společný rámec pro sladění předvídatosti, spravedlnosti a odpovědnosti** tak, aby dnešní rozhodnutí posilovala příležitosti pro současné i budoucí

¹⁶ Posouzení dopadů pro cíl v oblasti klimatu do roku 2040, SWD(2024) 63 final, část 2/5, příloha 7, oddíl 3.

¹⁷ Hospodářské ztráty způsobené extrémní počasí a klimatu v Evropě | Ukazatele | Evropská agentura pro životní prostředí (EEA). Z hospodářských ztrát souvisejících s klimatem ve výši 822 miliard EUR, ke kterým došlo za posledních 45 let, jich 25 % vzniklo za pouhé poslední čtyři roky.

¹⁸ Spravedlnost, nerovnost a mezigenerační mobilita – únor 2023 – průzkum Eurobarometr.

¹⁹ Rizikové faktory a důsledky osamělosti – Společné výzkumné středisko: Portál EU Science Hub.

²⁰ Evropský kodex zásad boje proti šíření dezinformací | Evropská komise. 63 % mladších Evropanů se s falešnými zprávami setkává častěji než jednou týdně a 51 % Evropanů si myslí, že byli vystaveni dezinformacím na internetu.

generace, a **pro posílení sociální struktury EU** spojením generací na základě společných cílů, sdílené odpovědnosti a společné investice do budoucnosti.

Nová mezigenerační „smlouva“ se opírá o tři rozměry: 1) *spravedlivá tvorba politik*, která zahrnuje dlouhodobé myšlení a perspektivu mládeže, 2) *spravedlivé příležitosti*, které sjednocují generace kolem společných cílů pro lepší budoucnost a 3) *spravedlivá místa*, která podporují mezigenerační spravedlnost na různých územích.

4.1. Spravedlivá tvorba politik – zahrnutí dlouhodobého myšlení a perspektivy mládeže

Spravedlivá tvorba politik vyžaduje, aby se vedle krátkodobých cílů systematicky zvažovaly i dlouhodobé dopady rozhodnutí. Právní předpisy, rozpočty a reformy utvářejí příležitosti v čase a rozhodnutí učiněná dnes mohou přinést trvalé výhody – nebo náklady – budoucím generacím. Zohledňování dlouhodobé a systémové perspektivy pomáhá zajistit, aby krátkodobá řešení nevytvářela rizika nebo zátěž, kterým se lze vyhnout.

To předpokládá předjímající a na důkazech založené přístupy ke správě. Díky svému programu zlepšování právní úpravy EU zaujímá vedoucí postavení, pokud jde o řádnou správu věcí veřejných a předvídaté rozhodování²¹. Využívá několik nástrojů, jako jsou posouzení strategického výhledu dopadů a veřejné konzultace, které umožňují na základě důkazů zvážit kompromisy, jež napomáhají včas identifikovat rizika a sloužit jako podklad pro politická rozhodnutí. Tyto přístupy podporují odolnější a rozumnější politiky ve všech odvětvích.

Spravedlivá tvorba politik závisí také na tom, aby se k diskusnímu stolu dostaly názory těch, kterých se rozhodnutí s dlouhodobým dopadem nejvíce dotýkají. To znamená vytvářet smysluplné a přiměřené příležitosti pro mladé lidi, aby se mohli podílet na politických diskusích, které utvářejí jejich budoucnost.

Dnešní rozhodnutí často přinášejí významné dopady na budoucí generace, ať už z ekonomického, sociálního, nebo environmentálního hlediska. Níže uvedená opatření dále zajistí, že dlouhodobá hlediska budou důsledně začleněna do návrhu politik.

V zájmu podpory *spravedlivé tvorby politik* Komise:

1. **podpoří budování gramotnosti v oblasti budoucnosti ve veřejné správě** v členských státech EU zveřejněním vícejazyčného balíčku pro tvorbu politik orientovaných na budoucnost,
2. **posílí využívání strategického výhledu při tvorbě politik**, například podporou nástroje *Futures Balance*, což je nástroj s využitím umělé inteligence pro výhledovou analýzu politik v oblasti rozvoje ve spolupráci s laboratoří OSN Beyond Lab,
3. **bude pokračovat v systematickém uplatňování kontrol týkajících se dopadů na mládež, včetně dialogů o politice v oblasti mládeže**, v rámci klíčových iniciativ uvedených v příloze 1 pracovního programu Komise s cílem prozkoumat potenciální dopad nových politik na mladé lidi,
4. **pověří Evropskou skupinu pro etiku ve vědě a nových technologiích (EGE)**, aby poskytla analýzu a doporučení ohledně spravedlivé digitální budoucnosti, umělé inteligenci a digitálních veřejných statků.

²¹ OECD (2025), *Better Regulation Practices across the European Union 2025* (Zlepšení právní úpravy v rámci Evropské unie v roce 2025), OECD Publishing, Paříž, <https://doi.org/10.1787/6f007516>.

5. počátkem roku 2028 **zveřejní zprávu o pokroku strategie mezigenerační spravedlnosti**, která bude sloužit jako podklad pro příspěvky EU k opatřením OSN navazujícím na Pakt o budoucích generacích,
6. **zveřejní plán dlouhodobosti**, který má zmapovat politické otázky související s věkem u všech věkových skupin s cílem určit strategické příležitosti pro aktivní utváření delšího, zdravějšího a finančně zabezpečenějšího života.

Inspirativní postupy v členských státech EU

- **Příklady institucionalizace dlouhodobého myšlení** lze nalézt v mnoha členských státech EU v různých formách: ve Finsku (*Výbor pro budoucnost*)²², ve Španělsku (*Národní úřad pro prognózu a strategii*)²³ a na Maltě (*Strážce budoucích generací*)²⁴.
- **Mnoho členských států EU má zvláštní posouzení dopadů regulace na mládež** a/nebo budoucí generace: Rakousko (*Wirkungsorientierte Folgenabschätzung*), Belgie/Flandry (*JoKER*), Finsko (*Lapsivaikutusten arviointi*), Francie (*Clause d'impact jeunesse*), Německo (*Jugend-Check*), Itálie (*Valutazione di Impatto Generazionale*), Nizozemsko (*Generatietoets*) a Švédsko (*Barnkonsekvensanalys*).

4.2. Spravedlivé příležitosti – sjednocení generací kolem společných cílů pro lepší budoucnost

Spravedlivé příležitosti vyžadují, aby děti a mladí lidé mohli budovat svůj život na pevných základech. Podmínky v raném věku výrazně ovlivňují pozdější výsledky, přičemž nevýhody, které nejsou včas řešeny, mají tendenci se v průběhu času hromadit. Mezigenerační přístup proto klade důraz na včasnou prevenci, cílenou podporu a dobře řízený přechod do dospělosti a uznává, že spravedlivé příležitosti se vytvářejí v průběhu celého života.

Politiky, které se zaměřují na děti a mladé lidi, zejména na ty, kteří pocházejí ze znevýhodněného prostředí nebo čelí diskriminaci, mají pro zajištění spravedlnosti mezi generacemi zásadní význam. To zahrnuje trvalé investice do rozvoje dětí v raném věku, vzdělávání, odborné přípravy a dovedností, přístupu ke kultuře, účasti a infrastruktuře, volnočasových aktivit, přístupu ke zdravotní péči, přístupu k bydlení, dopravě a dalším základním službám, jakož i cílenou podporu v klíčových přechodových obdobích života, jako je ukončení školní docházky, vstup na trh práce nebo založení samostatné domácnosti. Zahrnuje rovněž podporu finanční gramotnosti, která má zásadní význam pro posílení schopnosti mladých lidí zajistit jejich finanční nezávislost a finanční začlenění²⁵. Včasným řešením rizik a podporou dětí žijících v obtížných podmínkách²⁶ pomáhají tato opatření předcházet prohlubování nerovností a dlouhodobě snižují tlak na sociální systémy. Aby byla tato opatření účinná, musí jít nad rámec zaměření na věk a zohlednit specifické potřeby zranitelných a znevýhodněných skupin.

Mezigenerační spravedlnost může existovat pouze tehdy, když dochází ke spravedlivému rozdělování bohatství vytvořeného společností. Nerovnoměrné rozdělení bohatství a rozdíly při zdanění majetku a dědictví v naší společnosti ovlivňuje způsob, jakým se rizika a příležitosti

²² Finský „Výbor pro budoucnost“ je stálý parlamentní orgán, který institucionalizuje předvídavost ve správě věcí veřejných.

²³ Španělský „Národní úřad pro prognózu a strategii“ koordinuje plán „Španělsko 2050“ a institucionalizuje strategický výhled v rámci správy věcí veřejných s cílem sladit současné politiky s dlouhodobými cíli mezigenerační spravedlnosti.

²⁴ Maltský „Strážce budoucích generací“ je komise na vysoké úrovni, která kontroluje sektory vládních institucí, aby zajistila, že politika udržitelného rozvoje neohrozí budoucí občany.

²⁵ Opatření na podporu finanční gramotnosti jsou popsána v dokumentu Evropské komise (2025), *Sdělení o strategii EU v oblasti finanční gramotnosti*, COM(2025) 681 final.

²⁶ V souladu se zásadami evropské záruky pro děti, *Evropská záruka pro děti – zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování*.

přenášejí mezi generacemi. Odstranění strukturálních překážek, které neúměrně postihují mladší ročníky, je rovněž nezbytné pro přerušování mezigeneračního přenosu znevýhodnění a zároveň pro zajištění toho, aby starší lidé mohli zůstat zajištěni, začleněni a schopni přispívat i ve stáří. Dostupnost bydlení, přístup ke vzdělávání a odborné přípravě, stabilní a dobře odměňované profesní dráhy, kvalitní zdravotní péče – včetně péče o duševní zdraví – a možnost skloubit práci, učení, soukromý a rodinný život ovlivňují to, zda se mladí lidé mohou plně zapojit do společnosti a s důvěrou plánovat budoucnost. Do značné míry také umožňují mezigenerační sousedství, účast a dialog.

Převedení těchto zásad do praxe vyžaduje cílená opatření založená na důkazech. V této souvislosti se strategie zaměřuje na posílení analytické základny pro mezigenerační spravedlnost prostřednictvím sestavení speciálního *indexu mezigenerační spravedlnosti*. Bude navržen tak, aby zachycoval nerovnosti v příležitostech mezi současnými generacemi a v čase sledování ukazatelů, které úzce souvisejí s mezigenerační spravedlností. Strategie rovněž zvýší spoluúčast občanů sjednocením generací kolem společných cílů, posílí mezigenerační dialog a spolupráci, zdůrazní hlasy dětí a mladých lidí a bude bojovat proti diskriminaci na základě věku prostřednictvím sdílení osvědčených postupů v členských státech.

V zájmu podpory *spravedlivých příležitostí* Komise:

1. **sestaví index mezigenerační spravedlnosti**, který umožní určit příležitosti a nedostatky, přijímat politická rozhodnutí a podporovat spravedlnost v rámci generací;
2. **podpoří vypracování sborníku osvědčených postupů v oblasti rovnosti na základě věku** skupinou na vysoké úrovni pro otázky rovnosti, nediskriminace a rozmanitosti, a to na základě připravované studie o diskriminaci na základě věku v EU, která poskytuje přehled vnitrostátních akčních plánů nebo opatření v oblasti rovnosti na základě věku;
3. **podpoří společné výzkumné činnosti** prosazující mezigenerační spravedlnost v rámci programu Horizont Evropa;
4. **uspořádá demografické fórum** jako místo pro výměnu a vzájemné učení v oblasti demografického vývoje;
5. **zvýší účast občanů – zejména mladých lidí** – podporou participativních a konzultačních procesů, mimo jiné prostřednictvím:
 - a. podpory mezigeneračních dialogů, participativního rozpočtování, participativních prognóz, panelových diskusí občanů a inovativních online technologických nástrojů pro občany;
 - b. uspořádání Evropského týdne mládeže 2026 věnovaného solidaritě a spravedlnosti;
 - c. zvyšování povědomí zejména o dni 16. listopadu jakožto Dni mezigenerační spravedlnosti;
6. **posílí rozměr mezigenerační spravedlnosti v politikách EU v oblasti mládeže a sportu** prostřednictvím **strategie EU pro mládež po roce 2027** a **pracovního plánu EU v oblasti sportu** a rovněž **zvýší účast dětí** na tvorbě politik EU tím, že bude prosazovat práva dětí v příslušných politikách EU²⁷ a stavět na Platformě EU pro účast dětí²⁸.

Inspirativní postupy v členských státech EU

- V Nizozemsku podporuje děti a jejich rodiče v prvních tisíci dnech **akční program Slibný start**.

²⁷ Strategie EU pro práva dítěte, COM(2021) 142 final.

²⁸ Platforma EU pro účast dětí | Evropská unie.

- V Belgii působí CALICO, bruselský projekt v oblasti bydlení financovaný EU, který podporuje mezigenerační solidaritu, bydlení pro ženy a dostupné vlastnictví.
- V Polsku podporují mezigenerační vazby a integraci v komunitě semináře **Společně se seniory – zahradničení**, které jsou součástí projektu Evropského sboru solidarity.

4.3. Spravedlivá místa – zajištění mezigenerační spravedlnosti na různých územích

Mezigenerační spravedlnost je ovlivněna nejen věkem, pohlavím a socioekonomickým zázemím, ale také místem bydliště. Místo, kde lidé žijí, výrazně ovlivňuje jejich přístup ke vzdělávání, kultuře, pracovním místům, bydlení, službám, digitální infrastruktuře, mobilitě a příležitostem k zapojení do demokratického a společenského dění. Územní rozdíly – mezi městskými a venkovskými oblastmi, přeshraničními regiony a znevýhodněnými čtvrtěmi – mohou nerovnosti v čase prohlubovat.

Územní perspektiva mezigenerační spravedlnosti se zaměřuje na to, aby různé generace nebyly znevýhodněny z geografického hlediska. To vyžaduje politiky, které zohledňují místní podmínky a dopad na klima investují do dlouhodobé schopnosti míst podporovat příležitosti napříč generacemi. Přístup k cenově dostupnému a udržitelnému bydlení, kvalitním veřejným službám, včetně sociálních a pečovatelských služeb, dopravě, digitální konektivité, sociální infrastruktuře a rekreačním zařízením má zásadní význam pro to, zda lidé ve svých komunitách mohou zůstat, budovat svou budoucnost nebo se do nich vrátit. Studijní mobilita a volný pohyb pracovníků zároveň zlepšují příležitosti zejména pro mladé lidi, umožňují přenos dovedností a znalostí a podporují dlouhodobě udržitelnou konkurenceschopnost a růst.

K odolnosti a sociální soudržnosti přispívá také posilování mezigeneračních vazeb na místní úrovni. Komunitní zařízení, společná veřejná prostranství a místní služby mohou podpořit interakci mezi věkovými skupinami, snížit izolaci a posílit vzájemnou podporu – zejména v oblastech, které čelí demografickým změnám nebo ekonomické transformaci. Zlepšování přístupu lidí ke kultuře a jejich účasti na ní podporuje sdílené hodnoty a sociální soudržnost a posiluje postavení všech generací.

Zajištění spravedlivých míst spočívá v cílených opatřeních založených na místních podmínkách – prováděných ve spolupráci s místními a regionálními orgány –, která posilují příležitosti pro mladší generace, podporují zdravé a aktivní stárnutí v rámci místních komunit, napomáhají výměně zkušeností mezi jednotlivými územími a propagují iniciativy, které upevňují mezigenerační vazby v rámci komunit.

Na podporu *spravedlivých míst* Komise:

1. **zahájí iniciativu „Voices of the Future“** ve spolupráci s Výborem regionů, která vyzývá místní a regionální orgány, aby se zapojily do utváření budoucnosti svých regionů (oznámeno v rámci Evropského štítu pro demokracii);
2. **bude posilovat inspiraci, propojení a vzájemnou péči budováním mezigeneračních partnerství** s knihovnami, muzei, sportovními organizacemi a komunitními centry, ale i kulturními, akademickými, kreativními a perspektivními programy, jako jsou:
 - a. podpora mezigeneračních kulturních výměn a začleňování v souladu s Kulturním kompasem pro Evropu;
 - b. zdůraznění inkluzivních, přístupných a udržitelných dopravních řešení pro všechny generace prostřednictvím Evropského týdne mobility 2026;

- c. podpora mezigeneračních aktivit prostřednictvím sportu, zejména iniciativ, které spojují generace a umožňují snadnější přístup ke sportu a pohybovým aktivitám pro všechny věkové kategorie – s oceněním #BeActive EU Sport v kategorii „napříč generacemi“;
3. **bude chránit a obnovovat veřejné prostory s cílem posílit sociální soudržnost a udržitelnost** prostřednictvím *iniciativy Nový evropský Bauhaus* a jejích komunitně vedených aktivit a prostřednictvím znalosti úlohy veřejných prostor pro demokratickou odolnost.

Inspirativní postupy v členských státech EU

- **Projekt Phōnē** – Giving Minority Languages a Voice se **po celé Evropě** zaměřuje na podporu kulturní a jazykové rozmanitosti prostřednictvím propojování mluvčích menšinových jazyků v Evropě, podpory mezigeneračního vyprávění příběhů a komunitních divadelních představení.
- **Ve Slovinsku** jsou v rámci projektu **Puls evropské literatury** překládána a propagována současná evropská díla s cílem podpořit evropskou identitu a inkluzivitu a zapojit publikum všech věkových kategorií prostřednictvím mezigenerační spolupráce a digitálních médií.
- Program **Dobrovolníci evropského dědictví** oživuje památky **po celé Evropě** prostřednictvím vzdělávacích kurzů „Tradiční řemesla v praxi“, propojuje generace a kultury a představuje udržitelné postupy v oblasti dědictví pro zajištění odolnosti vůči změně klimatu.
- **Ve Francii projekt „La république des hyper voisins“** sdružuje obyvatele jedné pařížské čtvrti, kteří jednou ročně uspořádají akci, při níž jsou všichni pozváni ke společnému jídlu na ulici.

5. Začleňování mezigenerační spravedlnosti do politik EU

Mezigenerační spravedlnost není novou oblastí politiky. Je to výzva k jasnějšímu pohledu na dlouhodobé důsledky stávajících rozhodnutí a k zajištění toho, aby se náklady, rizika nebo omezení našich v současnosti přijatých rozhodnutí nepřenašely z jedné generace na druhou.

Jedním z klíčových cílů této strategie je začlenění mezigenerační spravedlnosti do tvorby politik. Pokud není systematicky zohledňována při navrhování, provádění a hodnocení politik, nemůže být účinná. Mezigenerační spravedlnost by proto neměla být považována za samostatnou oblast politiky, ale za hlavní zásadu, která je základem všech našich politik a výdajů. To vyžaduje, mimo jiné, abychom mladé lidi chránili nejen prostřednictvím inteligentních investic, ale tím, že zajistíme, aby nezůstali zatíženi dluhy minulosti. To vyžaduje nástroje, které zajistí, že reformy, které v současnosti zahájíme, budou navrhovány s ohledem na svůj dlouhodobý dopad. Je rovněž nutné zajistit, aby byly zájmy seniorů začleněny do tvorby politik. Tento přístup se odráží ve *víceletém finančním rámci* (zejména prostřednictvím Evropského sociálního fondu plus)²⁹ nebo v *evropském semestru*, který je rámcem pro koordinaci hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti v EU, a to přijetím dlouhodobých reforem, které jsou přiměřené a udržitelné. V tomto rámci může jít Evropská komise – jako zaměstnavatel – příkladem, a to posílením svého závazku nulové tolerance diskriminace na základě věku a podporou mezigenerační spolupráce na pracovišti.

EU již jedná v mnoha oblastech s myšlenkou přinášet významné dlouhodobé účinky. Účelem tohoto oddílu je tudíž zdůraznit, v jakých oblastech začlenění mezigenerační perspektivy přináší jasnou přidanou hodnotu, posiluje soudržnost a podporuje trvalost a

²⁹ Evropský sociální fond plus může podporovat řadu opatření, která zmírňují dopad demografických změn, jako je přístup k zaměstnání (včetně starších lidí, mládeže a žen), přístup ke službám péče o děti a dlouhodobé péče, vzdělávání a dovednosti a provádění záruk pro děti a pro mladé lidi. Toto zaměření je dále posíleno v návrzích Komise pro příští víceletý finanční rámec, které zavádějí zvláštní článek ESF týkající se demografických změn.

legitimitu činností EU s ohledem na její závazky v rámci Paktu pro budoucnost a Paktu o budoucích generacích.

... budováním konkurenceschopnosti bez vyčerpání zdrojů

Mezigenerační spravedlnost závisí na schopnosti Evropy zůstat konkurenceschopnou, inovativní a ekonomicky odolnou v průběhu času. Aby byly zajištěny dobré životní podmínky budoucích generací, je třeba usilovat o takový růst, který nevyčerpá zdroje, na nichž tyto dobré životní podmínky závisí. Investice do průmyslových odvětví orientovaných na budoucnost vytvářejí v Evropě kvalitní pracovní místa, posilují udržitelnou konkurenceschopnost a podporují vedoucí strategickou autonomii a silnou, konkurenceschopnou ekonomiku. Pro kvalitní zaměstnanost a udržitelné veřejné finance jsou klíčové udržitelné hospodářské a průmyslové politiky, které podporují konkurenceschopné trhy. Investice do infrastruktury a inovativních společností jsou stejně důležité pro rozšíření příležitostí pro současné i budoucí generace³⁰. Podporou produktivity, strategické autonomie a rozvoje průmyslových odvětví orientovaných na budoucnost přispívá konkurenceschopnost k mezigenerační spravedlnosti tím, že zajišťuje, aby budoucí generace zdědily silné kapitálové, sociální a environmentální zdroje a robustní a přizpůsobivou hospodářskou základnu.

... investicemi do lidí a podporou silného evropského sociálního modelu

Mezigenerační spravedlnost je silná tam, kde politiky rozšiřují schopnost lidí zapojit se, přizpůsobovat a plánovat v průběhu celého života. To znamená silné systémy sociální ochrany a péče, díky kterým se každý a v každé fázi života může v případě potřeby spolehnout na podporu³¹.

Dovednosti a celoživotní učení jsou klíčové pro zajištění toho, aby se všechny generace mohly přizpůsobit ekonomickým a technologickým změnám a zároveň umožnily starším pracovníkům zůstat aktivní. Iniciativy EU, jako jsou *unie dovedností* a *Evropský prostor vzdělávání*, podporují členské státy v předvídání a reagování na potřeby v oblasti dovedností, podporují prohlubování dovedností a změny kvalifikace s cílem prodloužit pracovní život, odstraňují rozdíly v digitálních dovednostech, modernizují systémy vzdělávání a odborné přípravy a v případě potřeby přitahují talenty z mimoevropských zemí³². *Iniciativa Blue Carpet*, která je součástí Strategie EU pro startupy a scaleupy, podporuje přilákání a udržení vysoce kvalifikovaných odborníků, studentů a výzkumných pracovníků v programu *Choose Europe*.

Silné kulturní a sportovní politiky hrají ústřední roli při prosazování mezigenerační spravedlnosti, posilování sociálního začlenění a podpoře dlouhodobé udržitelnosti tím, že podporují účast, solidaritu a sdílené hodnoty napříč věkovými skupinami.

Programy EU, jako je Erasmus+, podporují rozvoj dovedností, aktivní občanství a celoživotní učení pro všechny věkové skupiny, pomáhají posilovat rozvoj sociálních a mezikulturních kompetencí, kritické myšlení a mediální gramotnost a (zejména prostřednictvím oblasti vyhrazené mládeži) prosazovat mezigenerační spravedlnost a učení.

³⁰ Viz např. *průmyslová strategie pro Evropu*, *Kompas konkurenceschopnosti* nebo *Strategie EU pro startupy a scaleupy*.

³¹ Programy EU, jako např. *EU4Health*, nebo iniciativy, jako je *Plán pro kvalitní pracovní místa*, připravovaná *Strategie EU pro boj proti chudobě*, posílená *evropská záruka pro děti*, *Evropská strategie v oblasti péče a doporučení Rady o přístupu k cenově dostupné vysoce kvalitní dlouhodobé péči*, jejichž cílem je posílit přístup k péči a podpořit pečující osoby, podpořit kvalitní pracovní místa, zajistit přístup ke klíčovým službám a ochráně a přerušit cykly chudoby.

³² Cílem *unie dovedností* přijaté Komisí v roce 2025 je podporovat rozvoj kvalitních, inkluzivních a adaptabilních systémů vzdělávání, odborné přípravy a dovedností, aby lidé v celé Evropě získali dovednosti, které potřebují, aby mohli uspět, a zvýšit konkurenceschopnost EU, a to prostřednictvím iniciativ, jako je Program na podporu základních dovedností, Agenda EU pro učitele a školitele, Evropské školní aliance a plán pro budoucnost digitálního vzdělávání a dovedností do roku 2030.

*Evropský sbor solidarity*³³ podporuje mezigenerační týmy dobrovolníků na místní a regionální úrovni v získávání dovedností, klíčových kompetencí a evropských hodnot a přispívá k mezigenerační solidaritě a spravedlnosti.

Velmi dobře viditelnou mezigenerační výzvou se stala **dostupnost bydlení**³⁴. Mladí lidé se stále častěji potýkají s překážkami v přístupu k sociálnímu, dobře propojenému a dostupnému bydlení a současně mnoho starších lidí žije v nevyhovujících nebo izolovaných podmínkách. Opatření EU přispívají prostřednictvím investic, podpůrných opatření, prosazováním reforem a cílených iniciativ, které zlepšují přístup k cenově dostupnému a odpovídajícímu bydlení a doplňují úsilí na celostátní, regionální a místní úrovni.

Stárnoucí společnost rovněž vyvolává mezigenerační otázky ohledně přiměřenosti a udržitelnosti důchodů a zdravotní a dlouhodobé péče, přičemž mezigenerační spravedlnost znamená vyvážení přiměřenosti s fiskální udržitelností³⁵. Řešení problémů vyplývajících z demografických změn a změn na trhu práce vyžaduje širokou kombinaci politik, včetně posílení doplňkových důchodů, které by důchodcům poskytly dodatečný příjem ve stáří³⁶.

Evropská Strategie unie připravenosti³⁷ v souladu s Niinistöovou zprávou „Společně bezpečněji – cesta k plně připravené Unii“³⁸ podporuje celospolečenský přístup k připravenosti a bezpečnosti s opatřeními zaměřenými na mladší a starší generace a zranitelné osoby³⁹.

Cílem **Evropského štítu pro demokracii a Strategie EU pro občanskou společnost** je posílit demokratickou odolnost přijetím celospolečenského přístupu, mimo jiné posílením občanské angažovanosti a mezigeneračních vazeb⁴⁰. Ochrana integrity dnešního demokratického systému přispívá k zajištění toho, aby budoucí generace zdědily politické prostředí založené na transparentnosti, účasti a odpovědnosti, což je základním předpokladem mezigenerační spravedlnosti.

... pokračováním souběžné transformace v rámci planetárních mezí

Souběžná ekologická a digitální transformace EU má jasné mezigenerační důsledky. Vyzývá k přehodnocení způsobu, jakým EU využívá zdroje, chrání své ekosystémy, vybavuje pracovníky, podniky a občany, zajišťuje konkurenceschopnost a respektuje ekologické limity, v nichž musí žít budoucí generace.

Politiky EU v oblasti klimatu a životního prostředí jsou základem opatření EU na ochranu planety pro ty, kteří teprve přijdou. Mezigenerační aspekty jsou neodmyslitelnou součástí politiky v oblasti klimatu, protože každé zpoždění v opatřeních znamená vyšší náklady pro budoucí generace. Cílem stěžejních iniciativ *Zelené dohody pro Evropu* a *Evropského paktu pro oceány* je dosáhnout klimatické neutrality, snížit emise, zvýšit oběhovost a využívání omezených zdrojů, snížit znečištění, chránit biologickou rozmanitost a podpořit ekologickou

³³ [Evropský sbor solidarity | Evropský portál pro mládež.](#)

³⁴ Evropská panelová diskuse občanů o mezigenerační spravedlnosti zdůraznila význam *bezpečných domovů, silných komunit a důstojného života pro všechny generace.*

³⁵ Komise v roce 2027 zveřejní několik zpráv o systémech sociální ochrany. Zpráva o přiměřené sociální ochraně ve stáří bude integrovaným způsobem analyzovat, jak evropské systémy sociální ochrany pomáhají chránit životní úroveň starší populace prostřednictvím důchodů, dlouhodobé péče a souvisejících politik, zatímco zpráva o stárnutí populace 2027 se zaměří na prognózy ukazující ekonomický a rozpočtový dopad stárnutí populace v dlouhodobém horizontu, tedy do roku 2080.

³⁶ Komise vydala v listopadu 2025 soubor iniciativ na podporu rozvoje a využívání doplňkových důchodů v členských státech, včetně *doporučení Komise o systémech evidence důchodů, přehledech důchodových ukazatelů a automatickém zařazení*, C/2025/9300 final.

³⁷ [Strategie unie připravenosti EU.](#)

³⁸ [Společně bezpečněji: Cesta k plně připravené Unii – Evropská komise.](#)

³⁹ Viz například opatření 29 týkající se školních vzdělávacích programů, opatření 30 týkající se programů pro mládež a opatření 27 týkající se povědomí o rizicích a hrozbách, které obsahuje složku týkající se zranitelných osob.

⁴⁰ [Evropský štít pro demokracii a Strategie EU pro občanskou společnost.](#)

transformaci napříč odvětvími s cílem vybudovat konkurenceschopnou ekonomiku. Kosmické prostředky ve vlastnictví EU, jako jsou *Copernicus* a *Galileo*, poskytují údaje s bezkonkurenční přesností a umožňují monitorování a informované rozhodování. *Evropský klimatický pakt* spojuje komunity, jednotlivce a organizace z celé EU a různých generací, aby si vyměňovali osvědčené postupy, vyvíjeli řešení v oblasti klimatu a pomáhali budovat čistou a prosperující Evropu. *Evropská strategie unie připravenosti* vyzývá k podpoře dobrovolnictví a k posílení občanských dovedností a dovedností v oblasti připravenosti. *Mechanismus pro spravedlivou transformaci*, včetně *Fondu pro spravedlivou transformaci* a *platformy pro spravedlivou transformaci*, jakož i *Sociální klimatický fond* pomáhají předcházet novým nerovnostem tím, že podporují regiony, komunity, zranitelné domácnosti, uživatele dopravy a malé podniky, kterých se transformace nejvíce dotýká, a zajišťují, aby klimatická neutralita nikoho neopomíjela⁴¹. Iniciativy, jako je například *Modrý mezigenerační program Transatlantické aliance pro oceánský výzkum* a *program EU pro velvyslance mládeže v oblasti bioekonomiky*, umožňují mladým lidem zapojit se do politických diskusí o oceánech a vodě, udržitelných potravinových systémech a bioekonomiky. Připravovaná platforma zúčastněných stran EU pro vodohospodářskou odolnost má v souladu se *Strategií pro vodohospodářskou odolnost* vyhrazená místa pro zástupce mládeže.

Digitální transformace a nástup umělé inteligence (AI) představují pro Evropu jasné příležitosti, jak zlepšit životní podmínky jejích občanů, podpořit udržitelné inovace, posílit evropský vědecký systém a zvýšit jeho konkurenceschopnost. Iniciativy EU v oblasti digitálních technologií a dovedností přispívají podporou digitální gramotnosti, spravedlivých přechodů na trhu práce a odpovědného využívání AI způsobem, který bude mít zásadní význam pro budování pracovní síly budoucnosti. EU rovněž buduje příznivý ekosystém, který má povzbudit průlomové inovace v nových technologiích, jako AI, neurotechnologie a kvantová technologie, které jsou zaměřené na člověka, jsou etické a vycházejí z práv⁴². Mezigenerační spravedlnost v digitálním věku proto vyžaduje zajištění širokého přístupu k digitální infrastruktuře, inkluzivní rozvoj dovedností ve všech věkových kategoriích a zejména pro seniory, jakož i na člověka zaměřené zavádění AI a inovací, které rozšiřují příležitosti, spíše než aby zvětšovaly rozdíly⁴³. V souladu s tím Komise zahájila pilotní program malých grantů pro mezigenerační projekty mediální gramotnosti.

Kosmické technologie jsou základem přístupu k základním službám, hospodářského růstu a environmentální odolnosti. V současné době je vesmírná oblast stále více přetížena, což zvyšuje rizika pro naše vesmírná aktiva a bezpečnost. Iniciativy, jako je *akt EU o kosmu* a *Vize pro kosmickou ekonomiku*, jsou klíčové pro zajištění bezpečnosti, ochrany a udržitelnosti vesmíru pro budoucí generace.

... dosahováním dopadu prostřednictvím opatření na místní a globální úrovni

Mezigenerační spravedlnost je obzvláště citelná tam, kde jde o přístup k životnímu, majetku a příležitostem. V odvětví zemědělství, rybolovu a venkova ohrožují dlouhodobou životaschopnost stárnoucí pracovní síly a vysoké překážky vstupu na trh. Politiky EU podporují generační obměnu tím, že zlepšují přístup k půdě a moři, financování, odbornou přípravu a

⁴¹ Komise zveřejnila své první *doporučení o dopravní chudobě* v květnu 2025. Zdůraznila zásadní úlohu dopravy hospodářského rozvoje, blahobytu a sociální spravedlnosti tím, že podporuje přístup ke kvalitním pracovním místům, a to i pro osoby ohrožené chudobou a sociálním vyloučením a některé zranitelné skupiny společnosti, a také její přínos k posílení mezigenerační spravedlnosti a solidarity.

⁴² Viz například *nařízení (EU) 2024/1689*, které zajišťuje, aby systémy AI byly bezpečné, důvěryhodné, respektovaly základní práva a zároveň podporovaly inovace.

⁴³ Evropská panelová diskuse občanů o mezigenerační spravedlnosti zdůraznila, že je důležité *stanovit hranice pro používání umělé inteligence s cílem zajistit odpovědný přístup, etické normy a zmírnit možná rizika*.

předávání znalostí a posilují venkovské a pobřežní oblasti jako místa, kde si mladí lidé mohou vytvořit životaschopnou budoucnost⁴⁴.

Na místních a regionálních úrovních pomáhají silné a propojené komunity převádět dlouhodobé politiky do praxe, podporují spolupráci mezi věkovými skupinami, posilují začlenění a snižují izolaci, zejména v kontextu demografických změn⁴⁵, urbanizace⁴⁶ nebo územního znevýhodnění. Přístup ke službám, mobilita, sdílené veřejné prostory, místní sociální a kulturní infrastruktura ovlivňují to, zda se lidé různých generací mohou plně zapojit do ekonomického, sociálního a demokratického života. Opatření EU, zejména prostřednictvím politiky soudržnosti a zemědělské politiky, podporují vnitrostátní, regionální a místní orgány při posilování odolnosti na úrovni komunit prostřednictvím územních investic, inkluzivního rozvoje měst, pobřeží a venkova⁴⁷ a lepšího přístupu ke službám. Jejich cílem je zajistit *právo setrvat* a prosperitu v místech, která lidé nazývají svým domovem.

Na celosvětové úrovni je přístup EU zakotven v nedávných mnohostranných závazcích. Na summitu OSN o budoucnosti EU a její členské státy schválily Pakt pro budoucnost a Pakt o budoucích generacích, který zdůrazňuje význam multilateralismu a podpory mezinárodního řádu založeného na pravidlech, jehož jádrem je OSN, která podporuje mír⁴⁸. Nejnovější průzkumy veřejného mínění i evropské panelové diskuse občanů ukazují, že *bezpečnost a obrana* EU patří mezi nejpálčivější obavy Evropanů, zejména mladých lidí. Dosažení strategické autonomie v EU, která zajistí bezpečnost a mír pro své občany, kteří nejsou omezováni nestabilitou, závislostí a konflikty, je investicí pro všechny současné i budoucí generace. *Global Gateway*, strategie vnějších investic EU, zajišťuje, aby dlouhodobé investice přispívaly k podpoře cílů veřejné politiky v partnerských zemích, které jsou zakotveny v mezigenerační spravedlnosti, a to podporou místních dovedností, zapojením mládeže, odborného vzdělávání a přípravy a důstojných pracovních míst, přispíváním k ekologičtější a zdravější společnosti a snižováním vícerozměrných nerovností. Cílem globálních opatření EU v oblasti klimatu je zmobilizovat mezinárodní spolupráci, aby bylo možné dosáhnout cílů Pařížské dohody a zajistit udržitelné životní prostředí pro budoucí generace.

Posilování vztahů s širším sousedstvím EU a budování obranné připravenosti a schopnosti prostřednictvím nástroje SAFE jsou investicemi do mírové budoucnosti. Rámce spolupráce, jako je *Pakt pro Středomoří*, podporují společně vlastněné iniciativy, které podporují investice do dovedností, hospodářského rozvoje, odolnosti a sociální soudržnosti v celém regionu a uznávají úlohu lidí – zejména mladých – jako hnací síly inovací a sdílené prosperity.

Rozšíření EU je také jednou z nejdůležitějších dlouhodobých investic EU. Důvěryhodný, spravedlivý a na zásluhách založený proces rozšiřování posiluje mír, stabilitu a příležitosti a rozšiřuje vyhlídky mladých lidí jak ve stávajících členských státech, tak v kandidátských a potenciálních kandidátských zemích. V tomto smyslu je rozšíření stejně tak mezigeneračním

⁴⁴ Cílem *Strategie pro generační obměnu v zemědělství* je zdvojnásobit podíl mladých a nových zemědělců a zajistit, aby zemědělství zůstalo inovativní, konkurenceschopné a odolné. To je v souladu s evropskou panelovou diskusí občanů o mezigenerační spravedlnosti, která rovněž zdůraznila význam posílení udržitelného zemědělství zvýšenou finanční podporou EU a potravinové bezpečnosti a suverenity. Generační obměnou pracovních míst souvisejících s oceány se bude zabývat Víze pro rybolov a akvakulturu do roku 2040 (2026) a strategie modré generační obměny (2027).

⁴⁵ *Soubor nástrojů pro demografii* z roku 2023 upozorňuje na rizika stárnutí obyvatelstva EU pro dlouhodobou konkurenceschopnost EU. Kombinuje nástroje EU s vnitrostátními a regionálními politikami s cílem posílit postavení všech generací, umožnit jim realizovat svá životní rozhodnutí a svůj potenciál v ekonomice a společnosti obecně.

⁴⁶ *Agenda EU pro města z roku 2025* posiluje územní a městský rozměr politik EU a zefektivňuje stávající podporu městských oblastí. Kromě toho *mise programu Horizont Evropa týkající se klimaticky neutrálních a inteligentních měst* posiluje společenskou odolnost a inovace díky svému výslovnému zaměření na zapojení občanů a správu více zúčastněných stran.

⁴⁷ S cílem zajistit, aby venkovské oblasti mohly i nadále plnit tyto zásadní role, zveřejnila Evropská komise v roce 2025 svou *dlouhodobou vizi pro venkovské oblasti EU* do roku 2040. Podobné strategie pro pobřežní obce a ostrovy se očekávají v roce 2026.

⁴⁸ Evropská panelová diskuse občanů o mezigenerační spravedlnosti zdůraznila význam *posílení diplomacie a mírové role EU jako hlavního nástroje pro řešení konfliktů*.

jako geopolitickým závazkem. V souladu s cíli Komise budou kandidátské a potenciální kandidátské země vyzvány k účasti na akcích uvedených v této strategii spolu s členskými státy EU, pokud to bude možné a proveditelné.

6. Další kroky – spolupráce v oblasti mezigenerační spravedlnosti

Mezigenerační spravedlnost není jednotná politika, nýbrž způsob tvorby politiky, který důsledně zohledňuje dlouhodobé dopady a snaží se zajistit, aby rozhodnutí, která dnes přijímáme, neohrožovala budoucí dobré životní podmínky, ale naopak je zlepšovala.

Posílení mezigenerační spravedlnosti vyžaduje promyšlené a trvalé úsilí v průběhu času, nikoli jednorázovou reformu. Vyzývá k iterativním, reflexivním a adaptivním přístupům, které se mohou vyvíjet v závislosti na měnících se potřebách, důkazech a okolnostech a které jsou začleněny do stávajících procesů tvorby politik.

V rámci tohoto procesu může jít Evropská komise příkladem tím, že bude uplatňovat zásady, které prosazuje, a účinně využívat stávající nástroje k lepšímu začlenění dlouhodobých hledisek do své práce. Pokrok bude záviset na spolupráci mezi institucemi EU a členskými státy, ale i na zapojení na regionální a místní úrovni.

Mezigenerační spravedlnost se již odráží v řadě iniciativ, postupů a politických rozhodnutí EU. Tato strategie vychází z této skutečnosti tím, že podporuje větší soudržnost, viditelnost a výměnu zkušeností a podněcuje k úvahám o tom, jak lze posílit dlouhodobé perspektivy v rámci stávajících rámců.

Komise vyzývá Evropský parlament a Radu EU, aby v rámci svých úkolů zvážily, jakým způsobem lze při tvorbě politik dále zohlednit mezigenerační aspekty. Členské státy EU se vyzývají, aby v souladu s vnitrostátními podmínkami a pravomocemi pokračovaly v začleňování uvažování v dlouhodobém horizontu do veřejného rozhodování a zvyšovaly povědomí o různých aspektech mezigenerační spravedlnosti.

Posílením těchto přístupů může EU přejít od zásad k důslednější praxi a zlepšit schopnost veřejných politik vyvážit současné potřeby s budoucími povinnostmi a přispět k lepším výsledkům pro současné i budoucí generace.